

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Геополітика та моделі глобальної економіки

Освітня програма Економічна кібернетика

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 16 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Геополітика та моделі глобальної економіки
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач (-і)	к.е.н., доц. Русин Р.С.
Контактний телефон викладача	+380685435656
Е-mail викладача	roman.rusyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=97&id_cou=8261
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Знання особливостей геополітики та глобалізації є невід'ємним елементом підготовки висококваліфікованих фахівців у різних галузях національного господарства України, а саме дозволяє більш ефективно використовувати можливості та уникати загроз, що виникають у результаті розгортання процесів економічної глобалізації. Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичними знаннями, вміннями та практичними навичками у галузі глобальної економіки, методологічним апаратом дослідження процесів формування єдиної системи економічної взаємодії на глобальному рівні; на формування вмінь оцінювати наслідки і результати співробітництва України з організаціями глобального профілю діяльності з врахуванням геополітичної ситуації. Дана дисципліна посідає важливе місце в структурно-логічній схемі підготовки магістрів за спеціальністю 051 «Економіка» як вибіркова. Вивчення даної дисципліни базується на концепціях і поняттях теорії геополітики та геоekonomіки, де розглядаються геополітичні та геоekonomічні інтереси держав на світовій арені, та головних напрямів геостратегії України на міжнародній арені в умовах глобалізаційних змін.	
3. Мета та цілі курсу	
Викладання навчальної дисципліни «Геополітика та моделі глобальної економіки» є дослідження принципів становлення, механізмів та інструментів функціонування глобальної економіки, геополітичних та геоekonomічних процесів, тенденцій світового економічного порядку з урахуванням сучасних трансформаційних процесів, нових технологічних укладів, техноглобалізації. Дана мета досягається шляхом послідовного викладення теоретичного курсу з проведенням практичних занять. Завданням дисципліни «Геополітика та моделі глобальної економіки» є формування у фахівців знань про умови і фактори становлення глобальної економіки та механізми її функціонування в умовах геополітики та глобалізації. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: закономірності та сучасні тенденції геополітики, глобалізації, передумови та фактори становлення глобальної економіки, соціальні виміри економічної глобалізації; цивілізаційну парадигму глобального економічного розвитку, конкурентні механізми функціонування глобального ринку, процеси глобальної корпоратизації та регіоналізації бізнесу; стратегії сталого розвитку країн в умовах глобалізації, шляхи й моделі інтеграції України в глобальний економічний та політичний простір. вміти: аналізувати взаємодію суб'єктів глобальної економіки та оцінювати секторальногалузеву та регіонально-крайову структуру глобальної економіки з врахуванням геополітичних впливів; досліджувати кон'юнктуру глобальних ринків товарів, послуг, інвестицій, праці та прогнозувати напрями глобальної модифікації ринкових конкурентних механізмів; розробляти стратегії діяльності корпорацій на глобальних ринках; обґрунтовувати напрями інноваційного розвитку України в глобальному конкурентному середовищі.	
4. Компетентності	
ПК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати	

відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.
 ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
 СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.
 СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
 СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

5. Результати навчання

1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.
8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.
11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 180 год

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	денна	заочна
Лекції	30 год	
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30 год	
самостійна робота	120 год	

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	051 Економіка	Другий	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літер атура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Економічна природа глобальних трансформацій Сутність і аспекти глобалізації. Чинники, форма прояву та економічні критерії глобальних трансформацій суспільства. Глобалізація економіки: зміст, рівні, передумови. Складові процеси глобалізації та наслідки.	Лекція, практичне заняття	[1,3-9, 15]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 15 год	0,08	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Становлення глобальної економіки. Глобалізована світова економіка. Сучасне світове господарство як базис форсування глобальної економіки. Оцінка глобалізації економіки. Передумови, етапи, засади	Лекція, практичне заняття	[1,3-8, 14, 15]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття.	0,08	До наступного заняття за розкладом

становлення глобальної економіки. Основні ознаки, суб'єкти та рівні становлення.			15 год		
Тема 3. Характеристика регулятивних інститутів глобальної економіки. Міжнародні організації з регулювання світової торгівлі. Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність. Інші регулятивні інститути глобальної економіки та їх функції. Погляди провідних вчених та економістів на діяльність регуляторних інституцій глобальної економіки. Основні концепції ймовірної організації глобального регулювання економіки в контексті перспективних сценаріїв глобального розвитку.	Лекція, практичне заняття	[1,3-9, 15]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 15 год	0,08	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Процеси регіоналізації в глобальній економіці. Сутність міжнародної регіональної інтеграції (міжнародної регіоналізації). Явище регіоналізму та його діалектичний зв'язок із інтернаціоналізацією та інтеграцією економіки. Концепції регіоналізму .	Лекція, практичне заняття	[2-6, 8,11-15]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 15 год	0,08	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Конкурентне лідерство глобальних корпорацій. Транснаціональні та глобальні корпорації в системі глобальної економіки. Поняття, структура та механізм діяльності ТНК як сучасних		[1,3-9, 15]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 15 год	0,08	
Тема 6. Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів. Глобальні економічні процеси, їх суть та наслідки. Сутність цивілізаційної структури сучасного світу. Цивілізаційна специфіка глобальних економічних процесів.	Лекція, практичне заняття	[2, 8,11-15]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття.	0,08	До наступного заняття за розкладом

			15 год		
Тема 7. Технологічний ресурс глобального економічного розвитку Глобалізація в науково-технологічній сфері та становлення “нової економіки”. Глобальний ринок технологій як форма реалізації технологічного ресурсу глобального економічного розвитку та міжнародних науково-технологічних відносин. Механізми глобального ринку технологічного ресурсу	Лекція, практичне заняття	[1,3-9, 15]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 15 год	0,08	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Геополітика: сучасний світовий порядок. Північноатлантичний регіон в новому світовому порядку. Місце та роль Європи в новому світовому порядку. Азіатсько-тихоокеанський регіон та Північна Азія в новому світовому порядку.	Лекція, практичне заняття	[2,3,6, 8,9, 11, 14,16]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 15 год	0,08	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Кластери глобальних викликів і загроз у сучасному геопросторі. Аналіз і особливості глобальних викликів, загроз у сучасному геопросторі. Аналіз середовища і джерел їх продукування та вплив на формування геоекономічної структури сучасного світу.	Лекція, практичне заняття	[1-6, 9, 11]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 15 год	0,08	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Регулятивні механізми глобальної економіки Розуміти сутність держави та її функції. Знати основні управлінські функції державної влади. Розуміти особливості трансформації функцій держави в умовах глобалізації	Лекція, практичне заняття	[1,2,3-6, 8,9,11]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 15 год	0,08	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Міжнародні стратегії глобалізації загальні підходи до визначення стратегії. Вміти будувати і аналізувати моделі економічного розвитку. Розуміти сутність	Лекція, практичне заняття	[1-6, 7, 8, 9, 10,14]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до	0,1	До наступного заняття за розкладом

поняття міжнародної і глобальної системи. Знати основні стратегії Європейського Союзу. Розуміти перспективні сценарії глобального економічного розвитку в умовах євроінтеграції.			практичного заняття. 15 год		
Тема 12. Глобальний контекст розвитку української економіки України в умовах глобальних трансформацій. Глобалізм і національна економіка. Перспективи реформування економіки України та її інтеграція у глобальну світову економічну систему. Проблеми інтеграції економіки України в світове глобальне господарство	Лекція, практичне заняття	[1-6, 8, 9, 11,14, 16]	Опрацювати лекційний матеріал (тестування) Підготуватися до практичного заняття. 15 год	0,1	До наступного заняття за розкладом

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Екзамен
	100 балів – 50 балів протягом семестру (поточна успішність, тести в дистанційній формі, написання та захист розрахункових робіт) та 50 балів на екзамені. “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну розрахункову роботу та проводить її захист. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю	Залік вираховується сумуванням оцінок отриманих студентом в 100 бальній шкалі: – оцінка за поточне тестування з усіх лекцій (15 балів); – оцінка за роботу на практичних заняттях (15 балів); – оцінка за модульну контрольну роботу (10 балів); – оцінка за самостійну роботу (КСР) (10 балів); – екзамен (50 балів).
8. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових робіт, проходження тестування в дистанційній формі навчання, виконання індивідуальних творчих завдань; - опрацювання і підготовка до дискусій з приводу матеріалу, викладеного в хрестоматіях для самостійної роботи; - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні незадовільні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.	
9. Рекомендована література	
1. Бочан І.О. Глобальна економіка: підручник // І.О. Бочан, І.Р. Михасюк. – К.: Знання, 2007. – 403 с. 2. Геополітика: енциклопедія/ Суліма Є.М., ред. – Київ: Знання України, 2013. – 920 с. 3. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір / О.О. Любіцева, В.К. Бабарицька, Б. П. Яценко та ін. – К.: Київський університет, 2010. – 160 с. 4. Глобальна економіка: конспект лекцій для студентів V курсу денної форми навчання спеціальності «Міжнародна економіка» / Відп. за випуск О.В. Воронова. – Одеса: ОНЕУ, Ротапринт, 2012. – 84 с. 5. Глобальна економіка: навч. посіб. / за редакцією проф. С. І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2018. – 192 с. 6. Глобальна економіка: навч. посібник / П. П. Мазурок [та ін.]. Заг. ред. Б.М. Одягайло. – Львів: Магнолія-2006, 2009. – 206 с. 7. Глобальна економіка: навчальний посібник / В.І. Дубницький, Н.М. Чуприна, І.П. Ганжела / за ред. В.І. Дубницького. – Дніпропетровськ: УДХТУ, 2015. – 588 с 8. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку / Монографія / Куцик П. О., Ковтун О.І., Баш-нянин Г. І. – Львів : Видавництво ЛКА, 2015. – 594 с. 9. Ковтун О.І. Глобальна економіка / О.І. Ковтун, П.О. Куцик, Г.І. Башнянин. – Львів: вид-во ЛКА, 2014. – 704 с. 10. Козак Ю. Світова економіка: навчальний посібник / Ю. Козак. – К.: ЦУЛ, 2019. – 328 с. 11. Кузьмін О.Є. Глобальна економіка. Навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, О. В. Пирог, І. В. Литвин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 300 с. 12. Липов В.В. Глобальна економіка: навчальний посібник / В.В. Липов. – К.: ЦНЛ, 2018. – 439 с. 13. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економіка: підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник. – К.: КНЕУ, 2015. – 588 с. 14. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобальної демократії. К.: Наш формат, 2019. - 608 с. 15. Шталь Т.В. Глобальна економіка: навчальний посібник / Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О.	

Тищенко, Н.В. Проскурніна, Ю.О. Світлична – Харків: Видавництво «Форт», 2016. – 358 с.
16. Шулга М.А. Геополітика: навчальний посібник/ МОН України, Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ: Київський ун-т, 2017. – 239 с.

Викладач _____ Р.С. Русин